

---

7. ÕPILASE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED, TUGITEENUSTE RAKENDAMISE KORD

7.1. LÄHTEALUS

Viiratsi Kooli klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilaste arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase erivajadustele. Kool tagab õpilasele, kellel tekib mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde. Vajadusel nõustatakse õpilase vanemat õpilase arengu toetamiseks ja kodus õppimiseks.

Haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel kasutatakse pedagoogilis-psühholoogilist hindamist, erinevates tingimustes õpilase käitumise korduvat ja täpsemat vaatlust, õpilast ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamist, õpilase meditsiinilisi ja logopeedilisi uuringuid.

Õpilased, kellel ilmnevad õpiraskused, haaratakse laia koostöövõrgustikku, et selgitada põhjused ja leida igal erineval juhul konkreetset abisüsteemid. Klassijuhataja avab õpilase vaatlemise kaardi ning jälgib selle täitmist koostöös aineõpetajate, HEV koordinaatori, õpiabi õpetaja ja logopeediga.

Haridusliku erivajadusega õpilaste õppe korraldamiseks võib rakendada järgmisi meetmeid:

- vestlus õpilase ja lapsevanemaga;
- lapsevanema nõustamine aineõpetaja, logopeedi ja/või parandusõppe õpetaja poolt;
- õpiabiplaan;
- kolmepoolne õpileping;
- psühholoogiline ja /või psühhiaatriline nõustamine;
- nõustamiskomisjoni suunamine;
- individuaalse õppekava rakendamine;
- vanema nõusolekul õpiabirühma suunamine.

Andekate õpilaste väljaselgitamisel lähtutakse ka litsentsitud spetsialistide poolt läbiviidud standardiseeritud testide tulemustest, väga heade tulemuste saavutamisest üleriigilistel või rahvusvahelistel aineolümpiaadidel, konkurssidel või võistlustel ning valdkonna ekspertide hinnangutest.

Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane tavaklassis.

Direktor on määranud haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerijaks pedagoogi, kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide, andekate õpilaste juhendajate ja õpilaste vahel.

Koordineerija toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute

läbiviimiseks, tehes selleks koostööd õpetajate ja tugispetsialistidega.

Õpiabi ja toetussüsteem on vajalik:

- õpiraskustega õpilastele;
- koolist puuduvatele õpilastele;
- käitumisprobleemidega õpilastele;
- tervisehäiretega õpilastele;
- andekatele õpilastele.

7.2. TUGITEENUSTE RAKENDAMINE

7.2.1. Õpiraskustega õpilaste toetamine

Järgnev rakendatakse õpilastele, kellel on mahajäämus õppetöös:

- aineõpetaja konsultatsioon ja õpiabi;
- aineõpetaja rakendab hindamise erisusi (kajastub õpetaja töökavas).

Aineõpetaja:

- selgitab koostöös klassijuhatajaga välja põhjused ja kavandab lahendused. Kui probleem ei lahene, informeeritakse õppealajuhatajat ja HEV koordinaatorit.
- Aineõpetaja esitab trimestri lõpus õppenõukogus analüüsi iga õpilase kohta, kes sai tema aines kokkuvõtvalt hinde „1”, „2” või jäi hindamata. Analüüs kirjeldab õpilasele osutatud õpiabi, annab hinnangu valitud meetodite tõhususele ja teeb ettepaneku individuaalse arenguplaani (abistamine ja nõustamine, õpiabiplaan, kõrgendatud järelevalve tunnitöö ja koduste tööde osas, tõhusam tunnitöö jm) ja/või muu tugisüsteemi rakendamiseks.
- Toimub õpitulemusvestlus, milles osalevad aineõpetaja, õpilane, tema klassijuhataja, HEV koordinaator ja lapsevanem. Vestluste käigus lepatakse kokku edasine tegevus, mis kajastub õpiabiplaanis.

Kui õpilasel tuleb hoolimata eelpool mainitud meetmete rakendamisest taas kokkuvõtvalt hinne „1”, „2” või ta jääb hindamata, rakendatakse täiendava tugisüsteemina:

- täiendavat õppetööd;
- individuaalset õppekava;
- nõustamiskeskusesse suunamist;
- klassikursust kordama jätmist (kui täiendav õppetöö ei ole andnud tulemusi ja individuaalset õppekava ei ole otstarbekas rakendada).

7.2.2. Koolist puuduvate õpilaste toetamine

Aluseks on õpilaste puudumised koolist ja nende põhjuste analüüs.

Õpetajate tegevused pikemaajaliselt koolist puudunud õpilase kooli saabumisel:

- tagada õpilase sulandumine õppe- ja kasvatusprotsessi;
- tutvustada õpilasele õpetaja töökava ja hindamise aluseid;

- luua õppimist toetav keskkond;
- saavutada reaalsed ja jõukohased kokkulepped õpitulemuste omandamiseks ja hindeliste ülesannete sooritamiseks;
- tagada nõutavate õpitulemuste saavutamine õppeaasta lõpuks.

7.2.3. Käitumisprobleemidega õpilase toetamine

Aluseks on õpilase mittesoovitav käitumine (eirab kooli kodukorda ja ei arvesta üldtunnustatud käitumisnormidega).

Käitumisprobleemidega õpilase toetamine:

- toimub individuaalne vestlus klassi-ja/või aineõpetaja juhtimisel;
- õpilase käitumisprobleemist informeeritakse lapsevanemat;
- toimub individuaalne vestlus õppealajuhataja ja/või HEV koordinaatori juhtimisel;
- toimub vestlus koos lapsevanema, klassijuhataja, aineõpetaja(te)ga direktori juhtimisel;
- õpilase mitterahuldava käitumise arutamine õppenõukogus;
- individuaalse käitumise lepingu rakendamine;
- suunamine nõustamiskeskusesse.

7.2.4. Tervisehäiretega õpilase toetamine

Aluseks on tervisetõend. Toetus toimub ainult koostöös perearsti / kooliarsti ja lastevanematega nende soovitude põhjal iga konkreetse juhtumi puhul individuaalselt.

7.2.5. Andekate õpilaste toetamine

Andekate õpilaste toetamine tunnis:

- keerukama raskusastmega ja ainekava laiendavad ülesanded;
- kaasahaaramise võimalused ainetundides;
- õpilane suunatakse omandatud materjali rakendama ja näiteid välja töötama;
- satelliitõpetajana kasutamine (suunatakse mahajääjat aitama);
- ülesanded ekspertidele (tasemelt tugevamad ja loovuse rakendamist nõudvad ülesanded).
- edukas õpilane aitab lisamaterjalidega tunni ettevalmistamisel;
- projektõpe;
- vajadusel individuaalne õppekava;
- õpetaja edastab infot õpilastele väljaspool kooli toimuvatest ainealastest üritustest.

Andekate laste tunniväline toetamine:

- tunniväline tegevus (aineringid, projektides osalemine, klubiline tegevus, individuaalsed konsultatsioonid, loeng jms);
- ettevalmistav töö aineolümpiaadideks, konkurssideks jms;
- suunamine huvikoolidesse;
- osalemine koolivälistel ainealastel üritustel, võistlustel, konkurssidel;
- koostöö perekonnaga, aineõpetajatega, spetsialistidega;
- õppematerjali otsimine Internetist;
- uurimustööde, vaatluste ja katsete tegemine ning juhendamine;
- projektõpe;
- ülesanded video, televisiooni- ja raadiosaadete alusel;
- teatrisse, kinno, muuseumi, näitusele, raamatukokku suunamine;
- loovtööd kunstide alal;
- abi personaalnäituste ja -kontserdite korraldamisel.

Andekate laste tunnustamine:

- sõnaline ja kirjalik hinnang;
- tänukirjad;
- kiituskirjad;
- direktori käskkiri.

7.3. INDIVIDUAALSE ÕPPEKAVA KOOSTAMINE VÕI MUU TUGISÜSTEEMI RAKENDAMINE

Ettepaneku õpilasele individuaalse õppekava rakendamiseks teeb aine/ klassiõpetaja kooli HEV koordinaatorile, kes omakorda teeb vastava ettepaneku kooli direktorile. Direktor annab välja vastavasisulise käskkirja.

Individuaalse õppekava rakendumisele eelneb õpilase vaatlus ja selle kirjeldamine õpilase vaatluskaardil.

7.3.1. Õppesisule ja tulemustele vähendatud nõuete rakendamise põhimõtted

---

- õpitulemusi ei vähendata (säilivad aine tuumikteadmised, lubatakse kasutada abivahendeid õppetöös või osutatakse muud õpetajapoolset abi);
- võib sätestada erisusi õppekorralduses, õppesisus ning hindamises
- kui erisused haaravad õpitulemuste vähendamist, tuleb lapsevanemale soovitada pöörduda nõustamiskomisjoni poole, kus otsustatakse, kas koostada lapsele vähendatud õpitulemustega IÕK või muu sobiv õppekava;
- avastada õpilase tugevamad küljed ja huvid, tehes seda koostöös õpetajate, spetsialistide ja vanematega;
- orienteerida õpilast mitte tulemusele, vaid protsessis osalemisele;
- aidata seada ja sõnastada väikesi eesmärke, seada koos õpilase ja vanematega konkreetset ajalimiidid;
- analüüsida koos õpilasega erinevaid meetodeid ja viise jõukohaste eesmärkide

saavutamiseks, arendada eneseregulatsiooni strateegiaid: õpioskusi, ajakasutust, eneseanalüüsi, isiksuseomaduste arendamist.

7.3.2. Õpilase vaatlus ja kirjeldamine

Pedagoogiline arengudiagnostika: õpilase vaatlemine, uurimine ja kirjeldamine, teabe kogumine, õpilase arengueelduste ja võimete kohta, ainealase pädevuse väljaselgitamine, vaatluspäevik, vestlus õpilasega, lapsevanemaga tutvumine õpilase vajadustega, tema arengu jälgimine, koostöö eelnevate õpetajatega.

Psühhomotoorika, sh käekiri ja kirjalike tööde üldilme, käsitöö, võimlemis- ja joonistamisoskused, vastavad hinded.

Käitumine tunnis, tunnivälisel ajal ja väljaspool kooli, kalduvused, sh negatiivsed harjumused, asend kaaslaste hulgas, käitumis- ja hoolsushinded.

Tema tugevused /suudab, oskab, teab, tahab/huvid, õpilase arendamist vajavad küljed, tervislik seisund.

Kokkuvõtte õpilase vaatlusest.

Õpetaja jälgib ja kirjeldab:

- õpilase üldist aktiivsust, tähelepanelikkust, püüdlikkust;
- töövõimet sh töösse lülitumist ja töövõimet õppetunni ja päeva jooksul, väsimuse ilmnemist;
- õpitegevuses osalemist, sh selgitatakse, kas õpilane püüab ülesandest esmalt aru saada, hakkab ülesannet kohe lahendama või lahendab ainult tuttavaid ülesandeid, kas tunneb huvi ülesande täitmise tulemuste vastu või mitte;
- õpioskuste rakendamise juhtivad tasandid: koostegevuses õpetajaga, matkimise teel, näidise järgi, suulise või kirjaliku juhise järgi ja oma vahetu tegevuse kommenteerimise ja tegevuskava sõnastamise oskust
- üldist suhtumist õppetöösse: töökus, sihikindlus, algatusvõime;
- suhtumist õppetöös ilmnevatesse raskustesse, sh püüd iseseisvalt raskusi ületada, abivahendite kasutamine, abi otsimine õpetajalt, abi kasutamise oskus, enesekontroll, raskuste ilmnemisel ülesande täitmisest loobumine;
- koduste tööde täitmist (regulaarsus, iseseisvus);
- hinnete, hinnangute ja ergutusvahendite mõju õpilasele.

7.3.3. Lapse pedagoogilise psühholoogia iseloomustuse koostamine

---

Koolijõudluse kirjeldus ja analüüs:

- õpitegevus üldiselt: motiveeritus, töövõime, orienteerumine ülesannetes, planeerimine, sooritamine, enesekontroll, reageerimine õppetöös ilmnevatesse raskustesse;
- õpiedu emakeeles ja jutustavates ainetes: lugemis- ja kirjutamisoskus, loetu mõistmine, suuline ja kirjalik eneseväljendus, vastavad hinded;

- õpiedu matemaatikas: loendamine, hulkade võrdlemine, peast. Ja kirjaliku arvutamise ning tekstülesannete lahendamise oskused, geomeetrilise materjali ja ruumisuhteid väljendavate sõnade tundmine ja kasutamine, ning teised matemaatilised oskused, vastavad hinded.